

ПОРЯДОК **застосування методів психологічної і психотерапевтичної допомоги**

1. Цей Порядок визначає завдання, конкретизує зміст і встановлює вимоги до організації та забезпечення застосування методів психологічної і психотерапевтичної допомоги.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

психологічна допомога (далі – ПД) – надання допомоги особі із застосуванням методів психологічної чи психотерапевтичної допомоги, у формі психотерапії, психологічного консультування, психологічних втручань низької інтенсивності, першої психологічної допомоги або кризового психологічного консультування;

психотерапевтична допомога (психотерапія) – цілісне, свідоме та планомірне лікування психічних та поведінкових розладів за допомогою наукових психотерапевтичних методів (методів психотерапії) через взаємодію між однією або більше особами, які потребують лікування, та одним або більше фахівцем (у тому числі із застосуванням засобів дистанційного спілкування, якщо особиста взаємодія не є доступною);

психологічна допомога (психологічне консультування) – цілісна, свідома та планомірна допомога при складних життєвих обставинах, психосоціальних, емоційних, поведінкових та інших складнощах, які не відповідають діагностичним критеріям психічних розладів, а також можуть бути супутніми при психічних розладах, за допомогою методів та технік психологічного консультування, через взаємодію між однією або більше особами, які потребують допомоги, та одним або більше фахівцем (у тому

числі із застосуванням засобів дистанційного спілкування або мобільних додатків);

психологічні втручання низької інтенсивності – спрощені структуровані форми психологічного консультування, які є доказово ефективні для покращення окремих аспектів психічного здоров'я та психосоціального благополуччя особи незалежно від рівня тяжкості її проблем;

перша психологічна допомога – система короткотривалих невідкладних заходів, спрямованих на регуляцію актуального психологічного, психофізіологічного стану і негативних емоційних переживань людини чи групи людей, що постраждали внаслідок екстремальної чи надзвичайної події;

кризове психологічне консультування – застосування методів психологічного консультування з метою допомоги особі подолати кризову ситуацію та зменшити її страждання, ймовірність спричинення шкоди собі або іншим особам;

надавач ПД – особа з повною вищою освітою зі спеціальностей «Психологія», «Соціальна робота», «Освіта/Педагогіка», «Медицина», «Медсестринство», «Медична психологія», «Фізична терапія, ерготерапія», яка пройшла додаткове навчання конкретному методу психологічної допомоги у вигляді неформальної освіти, при цьому для здійснення психотерапії – згідно зі стандартами та за освітніми програмами відповідних міжнародних фахових спільнот та організацій, які мають відповідні освітні стандарти та стандарти акредитації фахівців для використання методів психотерапевтичної та психологічної допомоги, наведених у додатку до цього Порядку, або за програмами, акредитованими цими організаціями, що підтверджується сертифікатом відповідної організації та/або наявністю фахівця у її реєстрі (або сертифікатом та/або наявністю у реєстрі української організації, акредитованої міжнародною організацією);

реєстр надавачів ПД (далі – Реєстр) – електронна база даних, що ведеться з метою створення інформаційного фонду про осіб, які надають ПД.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в Основах законодавства України про охорону здоров'я та інших нормативно-правових актах у сфері охорони здоров'я.

3. Головним завданням надавача ПД є забезпечення населення комплексними та інтегрованими послугами зі всебічної, безперервної і орієнтованої на особу ПД, спрямованої на задоволення потреб населення у відновленні та збереженні психічного здоров'я, попередження розвитку психічних та поведінкових розладів, зменшення потреби у госпіталізації та покращення якості життя.

4. Організація та надання послуг з ПД ґрунтується на принципах:

доступності, що передбачає мінімальну втрату часу для її отримання;

безпе́кості, що полягає у наданні послуг з ПД у спосі́б, що мінімізує ризи́ки завданн́я шкоди особі́, у тому числі́ тієї́, якій можна запобі́гти, а також зменшує можливість фахових помилок;

результативності́, що проявляється у досягненні́ найкращих результатів́ через надання́ послуг з ПД на основі́ наукових знань та принципів доказової́ медицини;

своєчасності́, що передбачає отримання́ ПД відповідно до встановлених термінів, передбачених новими кліні́чними протоколами медичної́ допомоги;

економі́чної ефекти́вності, що досягається шляхом надання́ послуг з ПД таким чином, щоб максимізувати використання́ ресурсів та уникнути неефекти́вних витрат;

недискриміна́ції, що полягає у наданні́ послуг з ПД, які́сть якої́ не відрізняється залежно від сексуальної́ орієнта́ції, гендерної́ ідентичності́, раси, кольору́ шкіри, націона́льності, місця́ проживання, майно́вого стану, соціально́го статусу, стану́ здоров'я, полі́тичних, релі́гійних чи інших переконань, за мовними або іншими ознаками;

орієнто́ваності на людину, що передбачає надання́ послуг з ПД у спосі́б, що враховує індивідуальні потреби́ осіб, яким ці послуги́ надаються, в тому числі́ з урахування́м права паціє́нта на вільний ви́бір фахі́вця.

5. Цілі́ ПД можуть мати́ медичний і немедичний характер:

1) ці́лями медичного характеру є:

оці́нка стану́ психі́чного здоров'я́ особи, психі́чних та поведі́нкових розладі́в;

лі́кування психі́чних та поведі́нкових розладі́в та їх профі́лактика;

2) ці́лями немедичного характеру є:

ПД особі́, яка (незалежно від того, чи має вона психі́чний чи поведі́нковий розлад) перебуває у складних життєвих обставинах, має психосоці́альні, емоці́йні, поведі́нкові та інші складно́щі;

сприя́ння ада́птації, реада́птації та реабіліта́ції осіб, які́ мали/мають психі́чні чи поведі́нкові розлади (включно з оці́нкою психологі́чного стану́ особи);

ПД особі́ у кризовому стані́ або після́ пережитих нею надзвичайних ситуаці́й та катастроф;

сприя́ння самопі́знанню та самоусві́домленню особи́, розвиток соці́ально-психологі́чних компетентностей.

6. ПД з ці́лями медичного характеру надається у вигляді́ застосування́ методі́в психоте́рапії, психологі́чних втручань низької інтенсивності́, включених до нових кліні́чних протоколі́в медичної́ допомоги, відповідно до яких здійснюється лі́кування особи́, згідно з Методикою розробки та впрова́дження медичних стандарти́в медичної́ допомоги на засадах доказової́

медицини, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28 вересня 2012 року № 751, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 листопада 2012 року за № 2001/22313 (із змінами), далі – новий клінічний протокол медичної допомоги.

7. ПД з цілями немедичного характеру надається у вигляді застосування методів психотерапії, психологічних втручань низької інтенсивності, психологічного консультування, першої психологічної допомоги або кризового консультування та повинно:

покращувати психічне здоров'я особи, робити внесок у залучення особи до самопомоги, сприяти залученню особи до соціальних спільнот та покращувати якість життя осіб, щодо яких застосовуються;

бути безпечними для особи та її оточення, не порушувати права людини та надаватися з повагою до її гідності.

8. Обсяг надання ПД з цілями медичного характеру (кількість годин, частота, спектр психічних розладів, до яких застосовуються методи, форма допомоги) визначається відповідними новими клінічними протоколами медичної допомоги та потребами особи, до якої вони застосовуються.

9. Надавати першу психологічну допомогу можуть особи, які пройшли неформальне навчання першій психологічній допомозі за стандартами Всесвітньої організації охорони здоров'я без вимог до їх освітнього рівня.

10. Проводити кризове психологічне консультування можуть особи, що пройшли навчання, яке відповідає стандартам міжнародних професійних організацій щодо кризового консультування за переліком згідно з додатком до цього Порядку.

11. Надавати ПД можуть лише особи, які відповідають визначенню надавача психологічної допомоги та внесені до Реєстру.

12. До Реєстру включають надавачів ПД на підставі заяви. Зазначені заяви подають до Державної установи «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України».

13. Достовірність відомостей, що надаються для включення до Реєстру, забезпечують особи, які подають цю інформацію.

14. До Реєстру вносяться такі відомості:
прізвище, ім'я, по батькові надавача ПД;
спеціальність, за якою була отримана повна вища освіта;
конкретний метод психологічної допомоги, яким володіє надавач ПД;

міжнародна фахова спільнота та (або) організація, яка акредитувала освітній стандарт та (або) метод.

15. Технічне забезпечення ведення Реєстру в електронному вигляді здійснює Державна установа «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України». Доступ до Реєстру здійснюється через веб-сайт Державної установи «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України» в мережі Інтернет.

16. За необхідності внесення змін до Реєстру надавач ПД подає до Державної установи «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України» відповідну заяву.

17. Інформація, яка міститься у Реєстрі, є відкритою для запитів заінтересованих осіб. За запитами фізичних і юридичних осіб Державна установа «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України» на безоплатній основі надає інформацію з Реєстру у формі витягу, що містить інформацію, зазначену у пункті 14 цього Порядку.

18. Доступ фізичних та юридичних осіб до Реєстру є безоплатним.

**Директор Департаменту
реалізації політики**

А. Гаврилюк